

JÄTTE- KLINKER

Mycket stora klinkerplattor ska i princip läggas som allt annat klinker. Nästan. För **det finns några saker som du behöver veta innan du ger dig på arbetet med jätteklinkerna.** Sedan ska du nog få jobbet gjort som det ska.

De har blivit otroligt populära, de riktigt stora klinkerna. I stället för många små plattor, som läggs med många fogar emellan, får du stora ytor som bara bryts av några få fogar. Men du får betala, både med pengar och i arbetstimmar, för i takt med plattornas storlek växer också utmaningarna med att lägga dem.

När plattorna blir större än 60 x 60 cm blir de mer svårhanterliga, både för att de blir tyngre och för att de blir mer otympliga. Samtidigt räcker det med några små ojämnheter i ett hörn för att en stor platta ska sticka upp flera millimeter i det motsatta hörnet, en meter eller mer bort, vilket skapar risk för ett ojämnt golv.

Dessutom finns det risk för att det bildas luftfickor i limmet under plattorna och det är svårt att kapa plattorna till rätt storlek. Men det här är bara utmaningar som måste övervinnas, och med noggrannhet och omsorg kommer du att klara det. □

VÄLJ EN SPACKEL MED STORA TÄNDER

Stora plattor kräver också större verktyg, t.ex. en tandspackel med stora tänder.

Klinkertjocklek på 7 mm eller större		
Plattans kantlängd	Tandstorlek - på underlag	- på plattans baksida
400-600 mm	8 x 8 - 10 x 10 mm	-
600-1.200 mm	10 x 10 - 10 x 20 mm	Tunt lager med slät spackel
1.200-3.000 mm	12 x 12 - 10 x 20 mm	4 x 4 mm

Vissa tillverkare har speciella lim för stora plattor, medan andra rekommenderar samma lim som för mindre plattor. Skillnaden är inte så stor.

Plattlyften besparar dig tunga och obehärliga lyft av de stora plattorna.

Stora plattor (från 80 cm och uppåt) kan lätt väga mellan 15 och 50 kilo per styck.

En liten tandspackel fungerar inte här. Spackeln måste passa till plattans storlek.

Gör Det Själv

SVÅRIGHETSGRAD

Att lägga stora plattor är inte en uppgift för nybörjare. Om det krävs mycket kapning ökar svårighetsgraden.

LÄTT

SVÅRT

TIDSÅTGÅNG

Beror helt på rummets och plattornas storlek, men tänk på de långa torktiderna.

PRIS

Från ca 1.000 kr per m² och uppåt.

MATERIAL

- Eventuell golvutjämningsmassa
- Primer
- Kakellim
- Klinker
- Fogmassa

SPECIALVERKTYG

- Kakelkap
- Plattlyft
- Klinkervibrator
- Stor tandspackel

Förberedelse och klinkerläggning

Stora plattor kräver ett helt plant underlag. Om du har gjutit ett nytt golv måste betongen ha härdat helt. Otålighet kan resultera i sneda, lösa eller lutande plattor.

1. Ojämnheter måste jämnas till. Med en golvnivelleringsmassa kan du jämna ut eventuella bulor. Om du har små piggår, slipa ner dem.

2. Toleranserna är små. När du lägger ett tvåmeters vattenpass på golvet får det inte finnas mer än 2 millimeter luft under det någonstans. Detta är strängare krav än för små plattor.

3. Hela golvet ska primas innan du lägger på kakellim. Primern hindrar betongen från att suga upp allt vatten ur limmet innan det hinner fästa plattorna ordentligt. Låt primern torka.

4. Dra på kakellimmet på ett område åt gången. Använd en stor tandspackel avsedd för stora plattor och dra limmet så att det täcker lite mer än en platta. Var noga med att limmet ska bli lika tjockt genom att hålla spackeln i samma vinkel.

5. Dra limmet på plattans baksida. Här använder vi inte clips eller kilar och limmet kan strykas på i ett jämnt lager på cirka en millimeter med spackelns jämna sida.

6. Lägg plattan på plats. När den ligger rätt i förhållande till de andra plattorna knackar eller vibrerar du den på plats. Använd ett långt vattenpass för att kontrollera att alla plattor är i samma nivå.

5

TÄNDER ELLER EJ

För att säkerställa god vidhäftning av de stora plattorna, sätt lim på både golvet och baksidan av plattan. På plattan kan limmet strykas på i ett jämnt lager.

Men du kan också dra igenom limmet med tandspackeln. Om du använder ett nivåsystem med t ex nivåskruvar kan detta vara ett krav från tillverkaren. Kom i så fall ihåg att strängarna måste följa varandra i båda lagren. De får med andra ord inte korsa varandra!

6

PLATTLYFT

Plattor upp till en viss vikt kan lyftas med handhållna sugkoppar, men om du ska lägga många eller mycket stora plattor är det påfrestande för rygg och axlar. Hyr en plattlyft som den här och bespara dig en massa tunga, obekväma lyft.

KAKELLIM

Det finns en mängd olika kakellim på marknaden. Varje tillverkare har vanligtvis ett brett urval, där varje lim har sina egna specifika egenskaper.

Gå in på tillverkarnas webbsidor och välj först och främst ett kakellim som passar för den storlek på klinkerplattor som du ska lägga. Vi rekommenderar ett flexibelt lim som tål rörelser i golvet.

Att kapa stora klinker

En av de största utmaningarna med stora plattor är kapningen. Det kräver några extra verktyg, som du kan hyra i välsorterade kakelbutiker.

1. Arbetsbordet ger stöd. Använd ett arbetsbord som stöder hela plattan och har en bekväm höjd.

2. Hyr en kakelskärare med styrskena. Med den kan du ritsa i plattan exakt och sedan knäcka plattan. Det krävs lite övning för att bemästra det.

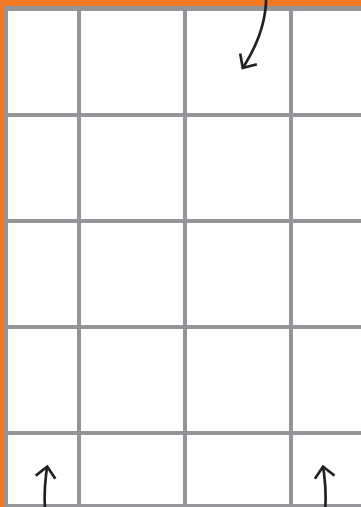
3. Hyr en kakelskärare till vinkelslip. Om plattorna är mycket tjocka kan du i stället använda en kakelskärare med diamantkap-skiva. Den kan kapa plattor som är upp till 20 mm tjocka.

Undvik smala klinkerremсор

Försök att lägga plattorna så att du har en fog eller mitten av en platta i mitten av rummet och minst 1/3 plattbredd längs väggarna. Väldigt smala klinkerremсор ser inte bra ut.

I mitten ligger det alltid hela plattor.

Mitten av rummet.

Om du måste kapa, fördela de delade plattorna på sidorna. Och helst inte smalare än 1/3 klinker.

Fogning

Att foga stora plattor är i princip samma sak som att foga små plattor och kan göras ett par dagar efter läggningen. Fogmassan måste pressas väl in i fogarna och tvättas av efteråt. Det tar lite längre tid för fogarna att torka - räkna med att torktiden fördubblas jämfört med små plattor.

1. Dra ner fogmassan i fogarna. Använd en fogbräda eller en gummibräda för att massera in fogmassan ordentligt i fogarna så att de fylls helt. Dra till sist diagonalt över fogarna för att fogarna inte ska gröpas ur.

2. Tvätta efteråt med en svamp (gärna på en bräda som här). Vänta tills fogen har satt sig något (15-30 minuter) och inte är helt mjuk på ytan och kör försiktigt utan att trycka. Skölj svampen ofta. Torka av med en mjuk bomullsduk för att helt avlägsna det matta fogslammet.

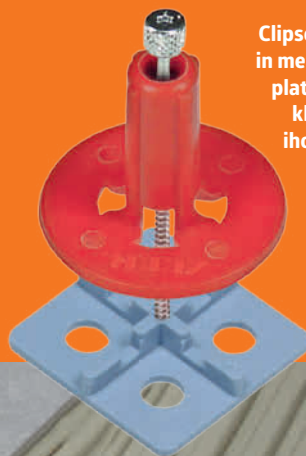

En klinkervibrator med en stor yta gör att arbetet går snabbare.

Kakelclips hjälper dig

Det finns flera clips- eller kilssystem för stora plattor. De ser till att alla plattor ligger på samma höjd så att alla plattkanter slutar på samma nivå, vilket förhindrar små irriterande höjdskillnader i det färdiga golvet.

Tänk på att ett system med clips eller kilar kan kräva att du använder en tandspackel för limmet på baksidan av plattorna.

Clipset sätts in mellan två plattor och klämmer ihop dem.

Clipset ska sitta kvar tills limmet har härdat och toppen kan då brytas eller skruvas av.

Klinkervibrator

En klinkervibrator vibrerar ut alla luftfickor i kakellimmet så att du slipper så kallade bom-plattor, som låter ihåliga när du trampar på dem, eller i värsta fall spricker. Alternativet är många slag med en gummiklubba.

Vibratorn sänder små vibrationer till plattan och ner i underlaget och är mycket mer skonsam än slag.

Du kanske hittar en uthyrare av verktyg som har en klinkervibrator i sitt sortiment. Alternativt kan du köpa mindre modeller som kostar så lite som ett par tusen kronor.